

11. Verkoop op 27.08.1693 van het frans oorlogsschip "la Fantasie" met 11 kanons, kapitein Nicolas BATEMAN, genomen op 26.08 door de Oostendse fregatten "Sint Franciscus", kapitein Willem BESTENBUSTEL, en "de Coninginne van Spanien" kapitein Jacob FRANCKE.
Opbrengst : 5.099.12.3 gulden
Kosten : 478.19.10 gulden

12. Verkoop op 30.09.1693. Een hoeker "den Dadelboom" van Rotterdam, kapitein Henri LAMBRECHTSEN, werd door de eigen bemanning in brand gestoken na aangevallen te zijn geweest door het Oostends fregat "de Coninginne van Spanien", kapitein Jacob FRANCKE, in compagnie met de kapiteins Willem en Pauwels BESTENBUSTEL. De Oostendse bemanning had nog 36 pijpen "canariewijn" opgevist, die te Oostende verkocht werden.
Opbrengst : 4.917.16 gulden
Kosten : 284.11.4 gulden

13. Verkoop op 27.11.1693 van het fluitschip "de Hope" van Carelskroon, schipper Jan JANSSEN CAREL, geladen met tarwe, genomen op 17.11 door de Oostendse snauw "de Simme", kapitein Willem BESTENBUSTEL.
Opbrengst : 15.264.11.9 gulden Kosten : 784.1.4 gulden

14. Verkoop op 23.11.1693 van het frans oorlogsschip "le Cerf Volant", kapitein Jaspar BART, van Duinkerke, met 8 kanons, genomen op 10.11 door de Oostendse snauw "de Simme", kapitein Jan LAUREYS.
Opbrengst : 2.405 gulden
Kosten : 357.5.3 gulden

Register 1752

1. Verkoop op 29.12.1693 van het buisschip "De Anne Margriete" van Enkhuizen, schipper Cornelis THEUNISSEN, geladen met "rode" tarwe, Oosterse wol en duigen, genomen op 08.12 door het Oostends konvooschip "Sint François", kapitein Willem BESTENBUSTEL. Enkele franse matrozen waren 's nachts uit Oostende gevlucht, en zijn achtervolgd geweest door ruiters onder bevel van Frans DUPREZ, en een boot onder bevel van Willem BESSIENS. Ze werden gevat, gevangen gezet te Nieuwpoort, en per wagen teruggebracht naar Oostende door de luitenant van kapitein BESTENBUSTEL met 11 matrozen. De laatsten hebben te Nieuwpoort 20.15 gulden verteerd.
Opbrengst : 16.710.17 gulden
Kosten : 970.3.3 gulden

2. Verkoop op 08.01.1694 van het frans oorlogsschip "la Concordia" van Duinkerke, met 8 kanons en 4 bassen, kapitein Jan WEYNAERT, geladen met rogge, tarwe, pek, lood, deilen, handspaken, houten nagels, lege tonnen, canariewijn en diverse kleinigheden, opgebracht door het Oostends konvooschip "de Coninginne Van Spanien", kapitein Jacob FRANCKE.
Opbrengst : 9.364.17 gulden
Kosten : 954.18.11 gulden

3. Verkoop op 20.01.1694 van de hoeker "de liggende Leeuw" van Zierikzee, met 2 kanonnen en 2 bassen, kapitein Willem BLANCKAERT, geladen met steenkool, gerst en tarwe, genomen op 19.12.1693 door het Oostends konvooschip "de Coninginne van Spanien", kapitein Jacob FRANCKE.
Opbrengst ; 2.856.3.9 gulden
Kosten : 401.11.4 gulden

4. Verkoop op 24.01.1694 van de franse gallioot "la bonne Espérance" van Duinkerke, met 4 kanons, kapitein Pieter WALDRYCK, binnengebracht op 24.12.1693 door het Oostends konvooischip "Sint François", kapitein Willem BESTENBUSTEL in compagnie met kapitein Michiel MANSVELT.

Opbrengst : 830 gulden

Kosten : 375.14 gulden

Er werd een zieke franse matroos (die nadien overleed) verzorgd ten huize van Pieternelle CLISTHOOGHE, weduwe van Willem SWART. Chirurgijn Anthone LIEVEN en dokter Michiel REUSE kregen respectievelijk 2.2 en 7.16 gulden; apotheker Nicolais VERVALLEMEULEN leverde voor 4.4 gulden medicijnen, de doodskist werd geleverd door Frans PIJPELAERE voor 2.8 gulden, en kerkbaljuw Lucas FRANS werd 6 gulden betaald voor de kerkdienst en de begrafenis.

5. Verkoop op 10.12.1696 van het frans fregat "le Bienvenu" van Duinkerke, met 8 kanons en 4 bassen, kapitein Nicolais BATEMAN, geladen met staven ballastijzer, genomen op 28.11 door konvooischip van kapitein Michiel MANSVELT.

Opbrengst : 3.320.10.3 gulden

Kosten : 370.18 gulden

6. Verkoop op 31.12.1696 van de franse snauw "les 2 Frères" van Duinkerke, met 6 kanons, kapitein Joannes BUDDAERT, opgebracht op 22.12 door het Oostends konvooischip "de Prins Elecotrael", kapitein Matteus VANDE WALLE.

Opbrengst : 2.341.12.6 gulden

Kosten 457.17.11 gulden

Pieter DE CUIJPER kreeg 50 gulden als doodtschult voor zijn zoon (sic !) Coenraet DE FOER "int veroveren van deze prinse doodtgeschooten".

7. Verkoop te Londen van het schip "de 3 Patriarchen, alias Britania" met 18 kanons, schipper Paridam JESTRAM, geladen met frans zout, genomen door het Oostends konvooischip "Onse Lieve Vrouwe" met 10 kanons, kapitein Antoine CORNELISSEN, tesamen met een engelse kaper van "Garzee" met 12 kanons, kapitein John STEVENS, en opgebracht naar het eiland Wight. Er werden 8 gevangenen overgebracht naar Oostende met het konvooischip "Flandria".

Opbrengst : (de Oostendse helft) 585.8.11 engelse ponden = 6.056.17 gulden

Kosten : 312.14 gulden

(rekening gedateerd 14.03.1697)

8. Verkoop op 31.12.1696 van het fluitschip "Saint Vincent" van Sibourgh, kapitein Martin DANACHE, geladen met traanolie, walvisbaarden, pijken en riemen, genomen door het konvooischip van kapitein Jacob GERREBRANTS. Op dezelfde reis werd door het Oostendse schip een franse bark genomen en weer vrijgelaten tegen een losgeld van 25 pistolen (= 243.15 gulden).

Opbrengst 18.282.14.3 gulden

Kosten : 1.330.14.3 gulden

9. Verkoop in januari 1697 te Plymouth van een frans fluitschip "la Marie Gabrielle" van Honfleur met 4 kanons, kapitein Antoine MOREIN, geladen met "Ternoef", vis, genomen door het Oostends konvooischip "Sinte Anna", kapitein Nicolais VERCRUYSE, in compagnie met de kapiteins Pauwels BESTENBUSTEL en Michiel MANSVELT.

De bemanning werd meegebracht naar Oostende.

Opbrengst : 2.708.6.8 gulden

Kosten : 141.18.2 gulden

10. Verkoop op 13.04.1697 van 6 kanons en enkele zeilen van het schip "Sainte Françoise" van Honfleur; geladen met "Ternoef" vis, kapitein Guillaume HUYSE, genomen door het Oostends konvooschip "de Coninginne van Spanien", kapitein Paulus BESTENBUSTEL, en door onweer vergaan op 12.01.1697. Het verkochte goed werd gered en binnengebracht met een gallioot veroverd door kapitein Laureins EBLETZ.

Opbrengst : 502.10.6 gulden

Kosten : 305.3.1 gulden

In deze rekening is een post voorzien van 460 gulden voor de wezen van wijlen kapitein Jacob MORALES, doodgeschoten op 10.02.1696 aan boord van het konvooschip "Saint François", kapitein Michiel MANSVELT "sijnde slaeghs met twee groote duinkerksche fregats"; en 46.3 gulden aan Cornelia BOLLEVEYN, weduwe van Jan MEELANT, die op 31.12.1696 door onweder van de fokkerede overboord is gevallen en verdronken.

11. Strooptocht van het Oostends konvooschip "Sinte Catherine", kapitein Willem BESTENBUSTEL, waarvan de buit verkocht werd op 28.02.1697.

a) opgebracht op 18.01.1697 een hoeker "de Schelvisch" van Maaslandsluis, kapitein Jacob Hendricxsen VANDE VELDE, geladen met verse kabeljauw en gezouten vis.

b) opgebracht op 22.01.1697 een kets "de Marie" van Iermuide, schipper Thomas JACQSON, geladen met mout, gerst, droge haring en sprout. Op dit schip werden Engelse gevangenen bevrijd.

c) opgebracht op 27.01.1697 een oorlogsgallioot "Petit Jean" met 2 kanons en 2 bassen, van Duinkerke, kapitein Crispin NASSEN.

Opbrengst : 11.782.8 gulden

Kosten : 1.097.12.2 gulden

12. Verkoop op 05.03.1697 van de oorlosdiepo "la Bolonoise" met 2 kanons, van Boulogne, kapitein Guillaume LORET? opgebracht op 24.02 door het Oostends konvooschip "Sinte Catherine", kapitein Willem BESTENBUSTEL.

Opbrengst : 725 gulden

Kosten : 161.15.6 gulden

13. De Oostendse binnenlander "de 3 Sleutels", geladen met smissekolen, schipper Robert DRIJVOET, werd op zee genomen door "sijne Majesteits vijanden", en binnen de 24 uur hernomen door het Oostends konvooschip "Sint Robertus", kapitein Antoine CORNELISSEN. Ingevolge de wet kreeg hij 20 % van de waarde van het schip en lading, vastgesteld bij onderlinge overeenkomst met de eigenaar Philippe Antoine DE CLERCK.

Ontvangst : 550 gulden

Kosten : 41.1 gulden

14. Verkoop op 05.03.1697 van de oorlogsdiepo "la Veuve" met 2 kanons, van Kales, kapitein Jacques GODONY, opgebracht op 26.02 door het Oostends konvooschip "Sint Joseph", kapitein Laureins EBLETZ.

Opbrengst : 1.235 gulden

Kosten : 177.5 gulden

15. Verkoop op 11.03.1697 van het schip "den Asschepot" van Zierikzee, geladen met verse kabeljauw en gezouten vis, gekeapt door "sijne Majesteits vijanden" en dan hernomen en opgebracht door het Oostends konvooschip "Sint Robertus", kapitein Antoine CORNELISSEN.
Opbrengst : 1.355.3 gulden
Kosten : 140.14.6 gulden

Register 1753

1. Verkoop op 20.03.1697 van de snauw "den gecroonden Arent" met 3 kanons en 2 bassen, kapitein Jean DE PLESSIS, varende van Bordeaux naar Duinkerke, geladen met witte en rode wijn en brandewijn, genomen op 09.03 door het Oostends konvooschip van kapitein Michiel MANSVELT, samen varende met de Zeeuwse fregatten "de Soomer", kapitein Jaspas NEBBENS, en "la Charmaine", kapitein Cornelis VAN WETTERINGHE.
Opbrengst : 18.017.15.3 gulden
Kosten : 641.17.1 gulden

2. Verkoop op 11.03.1697 van het fregat "la Bonaventure" met 8 kanons, van Duinkerke, kapitein Jacobus COUSIJN, genomen door het Oostends konvooschip "Onse Lieve Vrouwe van Scherpenheuvel", kapitein Jacobus GERREBRANST, die zelf tegen 126 gulden twee drieponderkanons (wegende 1.400 pond) kocht voor zijn eigen schip.
Opbrengst : 2.426 gulden
Kosten : 440.16.9 gulden

Andries PIETERSEN, matroos, kreeg 26 gulden wegens "pijne ende smerte, sijnde geschooten door de handt", en de weduwen van Jan Baptiste LOUIJS en Pieter VANDE CASTEELE kregen elk 50 gulden als "doodtschult van haerlieden mans, gebleven int veroveren vant fregat".

3. Verkoop te Middelburg in Zeeland van de snauw "Saint Nicolas" van Duinkerke, kapitein Gelein HOUQUES, geladen met wijn en tabak, genomen in mei 1697 door het Oostends konvooschip "Sint Robertus", kapitein Antoine CORNELISSEN, in compagnie met de Zeeuwse kapiteins Jaspas NEBBENS en Cornelis VAN WETTERINGHE. Er werden 4 franse gevangenen meegebracht naar Oostende.
Opbrengst : 264.10 hollandse ponden (= 1.511.8.6 gulden)
Kosten : 56.3.5 gulden

4. Verkoop in Engeland van een frans fregat "le Duc de Maine" en een door het schip gekeapt engels schip "Amelie", geladen met suiker, genomen door de Oostendse konvooschepen van kapiteins Antoine CORNELISSEN en Jacobus GERREBAUTS, samen varende met twee Zeeuwse fregatten en acht kaperschepen van Guersey. Op het fregat werden drie zakken met spaanse pattacons buitgemaakt, samen wegende 820 ons, die verkocht werden tegen 8.2.1/4 engelse schellingen per ons.
Opbrengst : 4.506.11.6 gulden (Oostends aandeel)
Kosten : 90.15.11 gulden

5. Verkoop op 11.11.1702 van het fregat "Julius Cesar" met 20 kanons, van Rotterdam, kapitein Maerten Florissen DE RAEDT, opgebracht op 05.10 door het Oostends konvooschip "Sint François", kapitein Michiel MANSVELT.
Opbrengst : 6.134.2 gulden

Kosten : 2.565.15.6 gulden

Het moet een zwaar gevecht geweest zijn; er werd 50 gulden doodtschult betaald aan de weduwe van schipper Niclajis CLINCKAERT, aan de weduwe van Jan DE BATS, aan de weduwe van Jan BUSSENS, aan Jan DE SCHAEF voor zijn broeder Vincent, aan Jan DE WAEGEMAEKER voor zijn zoon Cornelis, gekwetst binnengebracht en daarna overleden, hij kreeg daarenboven 13.8 gulden voor het onderhoud van zijn zoon tijdens zijn laatste dagen en voor het afleggen van het lijk.

Er werden vergoedingen betaald aan de gekwetsten, 8.15 gulden aan Niclajis DE CLAIRE, vollontair, 24 GULDEN aan Joos CATELLE, matroos, 24.10 gulden aan Bertel ANNAERT, 24 gulden aan Joos VAN HILT, 24 gulden aan François PIETERS en 2.16 gulden aan Pieter DE WULF.

De Hollanders kregen ook hun part, de kapitein, 3 matrozen en een jongen (die later overleed) werden 41 dagen verzorgd en ondergebracht bij de echtgenote van Frans DE PUYDT die hiervoor 200 gulden kreeg. Thomas HENDRIX kreeg 210 gulden voor het onderhouden en verzorgen van 4 Hollanders die "stijf gekwetst waren". Antoine STAVELE kreeg 129.16 gulden voor het onderhoud en verzorging van 10 gekwetsten en 3 zieken. Isabelle HOSTENS kreeg 214 gulden voor het onderhoud en verzorging van 5 gekwetsten en van een gekwetste van de bemanning van kapitein MANSVELT.

Lucas FRANS, kerkbaljuw, kreeg 18.13.6 gulden voor de begrafenis-kosten van twee Hollandse katholieke gevangenen en voor deze van Cornelis DE WAEGEMAEKER, en Jan Baptiste VANDE VELDE kreeg 14 gulden voor de doodkisten van de twee Hollanders en voor deze van de Hollandse kapitein.

Dokter Thomas VANDENHEEDE kreeg 120 gulden voor "visiten" aan de gekwetsten van beide zijden; chirurgijns François RIJCKX en Joannes Baptiste VANDEN HEEDE samen 220 gulden voor het "cureeren" van 22 Hollandse, en 100 gulden voor 10 Oostendse gekwetsten; apotheker Niclajis VERVALLEMEULEN kreeg 80 gulden voor de levering van "medicamenten", en apotheker Joannes PORRET 24 gulden.

6. Verkoop op 14.11.1702 van de hoeker "den Swarten Arent" van Zierikzee, schipper Adriaen SWARTHOOGE, geladen met netten, zout en ledige tonnen, genomen door het Oostends konvooschip "Onse Lieve Vrouwe van Scherpenheuvel", kapitein Antoine CORNELISSEN, en opgebracht op 03.11.

Opbrengst : 2.111.9 gulden

Kosten : 161.15 gulden

7. Verkoop op 29.12.1702 van het engels fregat "The Adventure" met 10 kanons en 2 bassen, kapitein John BLACKBORN, varende van Archangelsk "in Moscovien" naar Londen, geladen met kemp, potas en planken, genomen door het Oostends konvooschip van kapitein Michiel MANSVELT in compagnie met kapitein Thomas GOURNAY, en opgebracht op 08.12. Er waren 4 engelse gekwetsten, kosten van verzorging en chirurgijn : 100 gulden.

Opbrengst : 21.858.17.9 gulden

Kosten : 1.336.17.9 gulden

8. Verkoop op 18.12.1702 van de buis "de drije Orangneboomen" van Rotterdam, schipper Pieter Janssen WIJCKERHOLT, varende van Rotterdam naar Dublin, geladen met dakpannen, hop en riemen papier, genomen door het Oostends konvooschip "de Coninginne van Spanien",

kapitein Paulus BESTENBUSTEL, en opgebracht op 09.12.

Opbrengst : 911.5.9 gulden

Kosten : 186.1.3 gulden

9. Verkoop op 29.12.1702 van een engels fregat, groot 120 vat, met 12 kanons, kapitein Alexander BEALE, varende van Archangelsk naar Londen, geladen met kemp, vlas, lijwaad, roet, garen en planken, genomen door het Oostends konvooschip "Sint François", kapitein Michiel MANSVELT in compagnie met kapitein Thomas GOURNAY. Op dezelfde reis werd ook een vishoeker "de Knorhaan" van Maaslandsluis, genomen en weer vrijgelaten tegen een losgeld van 875 hollandse gulden (= 1.784.4 gulden). Er waren 2 engelse gekwetsten, kosten van chirurgijn en apotheker 12.1.8 gulden.

Opbrengst : 40.955.1.3 gulden

Kosten : 1.762.18.6 gulden

10. Verkoop op 29.12.1702 van de hoeker "de joffrauwe Cornelia" van Rotterdam, groot 120 vat, schipper Pieter Jacobs DORP, varende van Drontheim in Noorwegen naar Limerich in Ierland, geladen met planken, genomen door het Oostends konvooschip "de Coninginne van Spanien", kapitein Paulus BESTENBUSTEL en opgebracht op 16.12.

Opbrengst : 5.847.2 gulden

Kosten : 402.3.3 gulden

11. Verkoop op 29.12.1702 van een pink "Abraham and Sara", kapitein James HAUGHTON, varende van Archangelsk naar Portsmouth geladen met kemp, genomen door het Oostends konvooschip "de Coninginne van Spanien", kapitein Paulus BESTENBUSTEL, en opgebracht op 16.12. Er waren 3 engelse gekwetsten, kosten van chirurgijn 2.10 gulden.

Opbrengst : 8.454.19.3 gulden

Kosten : 704.10.14 gulden

12. Het Oostends konvooschip "Sint François", kapitein Michiel MANSVELT, heeft in januari en februari 1703 vier hollandse vissershoekekers genomen weer laten gaan tegen betaling van een losgeld. Tevens werd 22 tonnen gezouten vis in beslag genomen en verkocht te Oostende.

a) de "Lomp en Lecq" uit Maaslandsluis, schipper Jan JOPPE, 2.296 gulden.

b) de "Voorkiesinge" uit Maaslandsluis, schipper Jan Dirckse BAKKER, 1.732.12 gulden.

c) de "Rondom Leelicq", uit Maaslandsluis, schipper Pauwels LEENDERSSEN, 2.392.3.3 gulden.

d) de "Bolck", uit Maaslandsluis, schipper Sint Leendersen DE JONGE, 2.352 gulden.

Opbrengst : 9.225.6 gulden

Kosten : 1.413.19.6 gulden

13. Het Oostends konvooschip "Sint Franciscus", kapitein Michiel MANSVELT, in compagnie met kapitein Thomas GOURNAY (van particulier armason) heeft in januari 1703 een vishoeker "den Boom des Levens" van Zierikzee genomen, kapitein Cornelis JOBSEN, en weer laten gaan tegen een losgeld van 2.280.1.9 gulden.

Kosten : 33.2 gulden

14. Verkoop op 05.02.1703 van het fluitschip "de Beurse" van Dort met 4 kanons, schipper Jacob SALM, varende in ballast van Dort naar Sint Hubes, genomen door het Oostends konvooschip "de Coninginne van Spanien", kapitein Paulus BESTENBUSTEL, en opgebracht op 27.01.
Opbrengst : 3.200 gulden
Kosten : 303.2 gulden

15. Verkoop op 25 en 29.03 en 02.04.1703 van de hoeker "de Avonture" van Zierikzee, schipper Philippe Pietersen POT, geladen met verse kabeljauw en heilbot, en tonnen gezouten moluwe, genomen door het Oostends konvooschip "Sint François", kapitein Michiel MANSVELT en opgebracht op 25.03.
Opbrengst : 1.904.18.6 gulden
Kosten : 253.11.3 gulden

16. Verkoop op 18.05.1703 van het fluitschip "den Coninck van Sweden" groot 160 vat, schipper Jan DE VELAERE, varende van Bordeaux naar Rotterdam, geladen met honing, kastanjen en wijn (witte hooglandsche), Sint Francois, zoete, muscaat, bordeaux, stadswijn, rode Graves, rode pontaque en Picardische); en een schip "Sint Jan", schipper Jooris RYE, varende van Bergen in Noorwegen naar Amsterdam, geladen met stokvis, zalm en huiden, beiden genomen door het Oostends konvooschip "Sint François", kapitein Michiel MANSVELT, en opgebracht op 25.03.
Opbrengst : 42.598.18.9 gulden
Kosten : 2.024.13.6 gulden

Op het einde van dit register is een lijst ingebonden van de prijs-schepen genomen door kapersschepen uitgerust door privé-reders, opgemaakt door de ontvanger van de inkomende en uitgaande rechten te Oostende, met de opgave van de geïnde tienden ten voordele van de Majesteit.

- 1) 27.03.1710
  - a) de bark "la Fidèle" uit Kales, kapitein Jean MOREL, genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN.
  - b) een schip geladen met steenkool genomen door Kapitein Charles PLONCKET, en verkocht te Dover.
  - c) een lege snak, kapitein Daniël TEUVEN, genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN.
  - d) een oorlogsschip uit Dieppe, kapitein Jean STELLING, en een bark uit Kales, beiden genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN, en verkocht te Dover.
  - e) een oorlogsschip "l'Inconnu" uit Kales, kapitein Thomas LEPRESTRE, genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
  - f) een gallioot, genomen door kapitein Charles PLONCKET.
  - g) een pink "Saint Antoine", schipper Joseph DENIS, geladen met wol en brandewijn, genomen door kapitein Pierre VROOME.

- 2) 06.09.1710
  - a) een gibane, geladen met olie, genomen door kapitein Pierre DE RY.
  - b) een heu, geladen met steenkool, genomen door kapitein Pierre DE RY.
  - c) losgeld voor een boije, genomen door kapitein Charles PLONCKET.
  - d) een heu, geladen met tabak en azijn, genomen door kapitein Pierre DE RY.
  - e) een vissersboot uit Grevelingen, genomen door kapitein Philips DE MOOR.

- f) een heu, geladen met zout, genomen door kapitein Antoine LEFEBURE.
- 3) 15.10.1710
- a) een schip met succrioen, genomen door kapitein VAN HEINDEN.
  - b) een pink, kapitein Pascal DE RUDDER, genomen door kapitein Michiel CANNOEN.
  - c) een schip "Saint Louis", geladen met zout, genomen door kapitein Pierre DE RY.
- 4) 10.02.1711
- a) drie kapersschepen uit Kales, genomen door kapitein VAN HEINDEN.
  - b) een fregat "la Demoiselle Catherine", kapitein Niclais PAILLET, genomen door kapitein Pierre DE RY.
- 5) 23.11.1711
- a) een boije, van Ameland, genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
  - b) een binnelander, geladen met tabak en planken, genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN.
  - c) 2 schepen verkocht in Engeland, en 2 losgeldes, genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN.
  - d) een schip geladen met hout en tegels, genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN.
  - e) een kaperschip uit Nieuwpoort, genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN.
  - f) een boije "de Beurteman", uit Rotterdam, genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN.
  - g) een boije, geladen met olie, genomen door kapitein Antoine LEFEBURE, in compagnie met de kapiteins Passchier BILLO en Phiips DE MOOR.
  - h) 3 prijsschepen, verkocht in Engeland, genomen door kapitein Antoine LEFEBURE in compagnie met kapitein Jean LENDERSEN.
- 6) 15.08.1712
- a) een smalschip, geladen met stenen, kapitein Theunis MOUWE, genomen door kapitein Philips TERREYN.
  - b) een bark "le Dauphin" uit Honfleur, kapitein Charles LAURENT, genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
- 7) 19.08.1712
- a) een schip "la Justice", geladen met katoen, kapitein Jean Gustave D'OUDE, genomen door kapitein Sabastiaen BERTRANT.
  - b) een heu "Saint Pierre", kapitein Pierre VOLONNE, genomen door kapitein Jean WILLEMSSEN in compagnie met kapitein Michiel CANNOEN.
- 8) 24.10.1712
- a) 2 schepen genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
  - b) een schip geladen met zout, kapitein Jean NAESSEN, genomen door kapitein Philippe TERREYN in compagnie met kapitein Michiel CANNOEN.
  - c) een binnelander geladen met stenen, genomen door kapitein Jean DE VADDERE.
  - d) een poenschip, kapitein Cornille SCHOONBAEREN, genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
  - e) een bark "Saint François" uit Caen, kapitein Jean HURTAULT, geladen met papier, genomen door kapitein Philippe TERREYN.
  - f) een bark "Saint Guillaume", geladen met rode wijn, kapitein Pierre BOUCHOUT, genomen door kapitein Pierre LAMASSCHE in

compagnie met kapitein Adriaen BEULAERT.

- 9) 12.11.1712
a) een kets, geladen met gezouten huiden, genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
b) een buis, "Le Postillon", geladen met zout, genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
- 10) 27.03.1713
a) 5 schepen, geladen met haring, hout en oesters, genomen door kapitein Jean DEHOLLANDER.
b) een bark, genomen door kapitein Jean LENDERSEN in compagnie met kapitein Pierre DE RY.
c) een bark geladen met zout, genomen door kapitein Charles PLONCKET.
d) een dogre "l'Aigle", genomen door kapitein Charles PLONCKET.
e) een gallioot, genomen door kapitein Jean LENDERSEN in compagnie met kapitein Jean CLAYSSENS.
f) een hoeker, genomen door kapitein Philippe TERREYN.
g) een bark geladen met zout, genomen door kapitein FLANDERIN, en verkocht in Engeland.
h) 2 barken, geladen met appels, genomen door kapitein FLANDERIN, en verkocht in Engeland.
i) een kets, geladen met makreel, genomen door kapitein FLANDRIN, en verkocht in Engeland.
j) een bark, geladen met brandhout, genomen door kapitein Philippe TERREYN in compagnie met kapitein VAN HEINDEN.
- 11) 31.07.1714
a) een schip geladen met kousen, genomen door kapitein Michiel CANNOEN.
b) een schip geladen met zout en brandewijn, genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
c) een schip geladen met gerst, genomen door kapitein Jean LENDERSEN.
d) een schip "la Rebecca", geladen met spaansen wijn, genomen door kapitein François DE CLERCQ.
e) een schip "le Robert", geladen met zout en brandewijn, genomen door kapitein Guiliaume STEENKISTE.
f) een schip "la Tintamare", geladen met wijn, genomen door kapitein Jean DEN DUYTS.
g) een schip geladen met zout, genomen door kapitein Jean CLAYSSENS.
- 12) 29.01.1715
a) een schip geladen met leder en boter, genomen door kapitein Jean DE DUYTS.
b) een schip geladen met hazelnoten, genomen door kapitein Sebastiaen BERTAND.
- 13) 09.03.1716
4 schepen "l'Heureuse", "la Trinité", "la Marie" van Kales en "Saint Antoine", genomen door kapitein Pierre DE RY.
- 14) 07.02.1718
verschillende schepen geladen met wijn, genomen door kapitein Jean CLAEIJSSENS.

Totale opbrengst van de lijst : 24.757.13.6 gulden
Kosten : 22.456.6.17 gulden

In de kosten is een bedrag opgenomen van 2.955 gulden, betaald aan Jean Baptiste BAUWENS, burgemeester van Oostende, die op 13.03.1713 aan de Majesteit een huis verkocht had waarin het stadsmagazijn gevestigd werd.

* * *

NOTA'S

1° Wat de lezer misschien zal verwonderd hebben is het hoge bedrag van de kosten aangerekend bij de meeste verkopen. Bij nadere ontleding blijkt dit niet buiten verhouding te zijn daar ze bestonden uit :

- a) het loods-, kaai- en viergeld.
- b) het opbrengen en bewaken van het gekaapte schip en lading.
- c) het loon van de "klinkers" te Oostende, Brugge en soms Nieuwpoort, de smeden, timmerlieden, kuipers, zakken- en zeilmakers.
- d) de administratieve kosten, briefwisseling, loon van de schatters, taksen, procenten voor de equipagemeesters der konvoischepen, het weeggeld op de stadsbalans en het loon van de stokhouder (of "roeper").
- e) het lossen en vervoeren van de lading en het eventueel overslaan in binnenlanders tot drogen en afkoelen (o.a. van graan en kemp) door de gilden der zakkendragers en billandriers.
- f) de kelder-, zolder- en pakhuishuur.
- g) de kosten van logies en onderhoud van de gekaapte bemanning, hun paspoorten en reisgeld voor hun terugreis. De kapitein en zijn officieren werden ondergebracht bij burgers of in de betere herbergen, de bemanning in de zogenaamde "huizen van kosten" of logementshuizen als ze braaf waren, anders werden ze opgesloten in de stedelijke gevangenis.
- h) de levering van de onvermijdelijke tonnen bier tot laving van de dorstigen tijdens het lossen.

Daarenboven werd van de netto-opbrengst een zeker percentarge "den sesden penninck" afgetrokken voor de bemanning van het kapersschip, te verdelen boven hun verdiende loon, pro-rata van dit loon; alsmede een "tantième" voor de kapel van "Notre Dame de Montaigne".

2° In de tekst voorkomende scheepstypes :

bark : zeilschip met 3 of meer masten.

binnenlander : schip voor de binnenvaart, soms ook dicht onder de kust.

boije : boeier, klein koopvaardijship voor kust- en binnenvaart.

buis : schip voor de haringvangst.

diepo : een kleine bark, dienend als kustwachter.

dogre : dogger, schip voor kabeljauwvangst in de Noordzee.

fluitschip : vrachtschip van 300 last, met 3 masten en ronde romp.

fregat : snel schip met 3 masten en 2 à 3 dekken.

gallioot : platboomd ondiep schip met 2 à 3 masten, breed van boeg en achterschip.

gerbane : gribane, platboomde bark op de Normandische kust.

heu : heude, klein zeeschip met lage bouw en 1 mast.

hoeker : platboomd vissers- of transportschip, breed van boeg en achterstevan, met 2 masten en een hoge kajuit op het achterschip.

kets : trekschuit, binnelander.

pinas : oorlogsschip met platte achtersteven.
pink : platboomd vissersvaartuig met ronde brede boeg.
poen : laag schip met ronde boeg, platte bodem en zijzwaarden.
smalschip : schip minder breed dan het gewone type, om bepaalde
sluizen te passeren.
snauw : lang en laag schip voor binnen- en kustvaart, veel gebruikt
als kapersschip.

ENSORIANA - ENKELE ONUITGEGEVEN TEKSTEN VAN JAMES ENSOR

A. De beroemdste cliënt van de Oostendse haarkapper Edmond BORGERS was zonder twijfel kunstschilder James ENSOR.

Nu reeds enkele jaren geleden werd de toen 87-jarige kapper door de handelaars van de Oostendse Witte Nonnenstraat in de bloemetjes gezet. Bij die gelegenheid werd hij door de krant "De Zeewacht" geïnterviewd. BORGERS sprak zo over ENSOR : "...James Ensor was een goede klant van me. Als hij in mijn salon kwam dan moest ik altijd eerst zijn pellerine afnemen. Maar 't was een echte farceur : hij leefde maar om de mensen te laten lachen. Geen dwarsdrijver, je weet wel, ha neen : een geestig mens. - Heeft hij u nooit eens geportretteerd ? Dat zou nu veel geld waard zijn ! - Nee, maar ik heb toch twee eaux-fortes van hem".

Destijds kregen we deze "eaux-fortes" ook eens van dichtbij te zien en we maakten van de gelegenheid gebruik om het pittige proza waarvan ENSOR ze had voorzien te noteren.

- de ets "Peste dessous, peste dessus, peste partout" (1888) :

"Beau coiffeur né coiffé. Barbier de race. Figure bien côté tout comme nos peintres il manie brosses pâtes et pinceaux / colore , décolore sans façons nos toisons. Il forme et déforme des têtes, crée des types, impose ses volontés / Docteur prudent il soigne et vieille à l'externe, il lotionne et fractionne les surfaces des vieilles peaux. / Durant ses bavardages et bagouts soporifiques ou plaisants il entame largement sans crier gare les poils précieux ou rares / des braves poilus sur les dents / Encore il racle nos tignasses avec amour. Manipule nos crânes avec onction / Il nous rase, nous épile avec joie. Au cas de rébellion il nous flanque un savon. Hommage à Edouard Borgers". James Ensor.

- de ets "Slag der Gulden Sporen" (1895) :

"Pour mon ami Edouard Borgers en souvenir de mes 80 années de / croissances de chevelure au front et de barbe au menton". James Ensor, 13 avril 1940, date de mon anniversaire. JE.

BORGERS bezat ook nog een exemplaar van ENSOR's affiche voor het Oostendse Carnaval van 1931 met volgende opdracht :

"Hommage à Edmond Borgers figaro pour hommes / Tondeur pour dames et leurs Toutous. Artiste méritant du poil et du pinceau" Son admirateur, James Ensor.

B. In 1927 werd er te Oostende een huldebetoon voor kunstschilder Jan DE CLERCK op touw gezet. James ENSOR sloot zich met volgend schrijven bij de viering van zijn collega aan (1) :

Ostende, 27 juillet 1927

Messieurs les membres du comité de la manifestation Jan De Clerck

Votre honorée circulaire m'invite à participer à la manifestation organisée pour louer le plus ostendais de nos peintres. C'est là Messieurs un beau geste de confiance et d'agrément. Malheureusement un travail compliqué, musical, pictural et d'estomac me condamne momentanément à l'abstinence mais, avec vous, je veux saluer discrètement le confrère actif et entreprenant, le rare chercheur de jeunesse et d'illusion. Saluons aussi de bon coeur De Clerck junior, le benjamin original et sympathique de la sculpture nouvelle. Je félicite le brave Jan Van Oostende et ses membres protecteurs et du comité. James Ensor.

Nota's : de "junior" is Oscar DE CLERCK, beeldhouwer en jongere broer van Jan; Jan VAN OOSTENDE was een tijdlang DE CLERCK's schuilnaam.

C. Een tentoonstelling van beeldhouwer Jan MAES (2) in 1939 tenslotte, ontlokte ENSOR volgend proza (3) :

"Fétons Maes Jan, lauréasse lauré de frais. / Les muses non muselées sont d'accord pour célébrer / tes oeuvres vives boisées, marbrées, veinées, aquariumées / dressées en liberté, modelées à plaisir. / Admirons sans réserves et embrassons, pelotons les / formes suaves au grassouillettes enfantées, vélées, par / l'as des sculpteurs nouveaux."/

A toi mon salut le plus long. A toi membre du conseil des dix / A toi ennemi du propre à rien. A toi défenseur du / beau et du bien.

A toi ma joie pleine et entière et bravo sur bravo / poussons en chœur un grand cri de jeunesse. James Ensor. Ostende, février 1939.

NOTA'S

1. Brief bewaard door Mevr. Wed. Jef MAES, Oostende.
2. Jan MAES, Oostends beeldhouwer; leerling Academie Gent. Stelde van 16 tot 25 februari 1939 tentoon in de galerij "Studio" te Oostende; overleed tijdens de Tweede Wereldoorlog.
3. Brief bewaard door Mr. & Mevr. H.-D. te Oostende.

Norbert HOSTYN

HET LEVEN OP EEN GEMEENTELIJKE SCHOOL IN OOSTENDE, EIND 19e EEUW

door Ivan VAN HYFTE

Wat herinneren zich ouderen onder ons nog uit hun lagere schooltijd ? Onredelijke straffen ? Boeiende lessen ? Kleurrijke leerkrachten (of hun bijname) ?

Ook herkennen ze in het onderwijs van hun kleinkinderen een totaal ander opvoedingspatroon dan wat zij genoten hebben : computerlessen, schooltelevisie, groepswork...

Hun voorouders maakten het dan weer helemaal anders mee. Getuige daarvan is het reglement van de Oostendse gemeentelijke scholen dat het Schepencollege in zitting van 20 oktober 1896 bekrachtigde.

U begrijpt wellicht waarom ik uitgerekend volgende artikels aanhaal.

Art. 1 - De onderwijzers laten geen enkele gelegenheid voorbijgaan om de morele deugden bij te brengen, hen op hun plichten te wijzen, of om hun vaderlandsliefde en respect voor de nationale instellingen en grondwettelijke vrijheden in te prenten.

Art. 2 - Door gesprekken moet de leerkracht de trieste gevolgen aantonen van luiheid, vuilheid, slordigheid, gierigheid, hardvochtigheid, hoogmoed, nijd, dronkenschap en wreedheid.

Art. 10 - De kinderen moeten op schoon-schrift gewezen worden; dit vergemakkelijkt de toegang tot handel en administratie.

Art. 14 - Het onderwijzend personeel mag geen café, restaurant of kroeg openhouden.

Art. 16 - De directeurs zorgen ervoor dat een maximum aan leerlingen nooit wordt overschreven : 6e en 5e = 40 leerlingen; 4e en 3e = 50 leerlingen ; 2e en 1e = 60 leerlingen.

Art. 17 - Sparen op school moet ten allen prijze aangemoedigd worden. De stortingen worden ingeschreven en maandelijks gestort bij de Spaarkas.

Art. 25 - Het politiereglement op de openbare orde wordt regelmatig in herinnering gebracht. Dit omvat :

- a) het is in straten en op openbare pleinen verboden met een boog of kruisboog te schieten; noch te dobbelen, met de hoepel spelen of met een slinger te werpen.
- b) uithangborden aan huizen mogen niet afgetrokken, vervangen of besmeurd worden. Dit geldt eveneens voor affiches.
- c) vuilnis, sneeuwballen, stenen of andere harde voorwerpen worden niet geworpen.
- d) het is niet toegestaan, noch met krijt, noch met kool façades van huizen of afsluitingen te bevuilen, ook niet monumenten of andere openbare versierselen : beelden, vazen, uurwerken, lantaarns, fonteinen, waterleidingen... De leerkracht herinnert zijn leerlingen er aan dat de wet in dit geval een boete voorschrijft van 26 à 500 Fr. en een gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 jaar.
- e) het is verboden afval achter te laten op de openbare weg of banken te bevuilen of bomen te beschadigen.
- f) afsluitingen van squares en parken worden niet beklommen; het is niet toegestaan planten uit te trekken, takken van de bomen af te knippen, bloemen te plukken of aanplantingen te beschadigen.
- g) het is uitdrukkelijk verboden te bellen of aan deuren te kloppen.
- h) algemeen verbod te urineren op de openbare weg.
- i) je op het ijs te begeven van bassins, vijvers en kanalen mag niet, voor de politie daartoe de toestemming geeft.

j) wreedheden of slechte behandeling van dieren is strafbaar.

k) het is niet toegestaan meertouwen voor schepen af te nemen of door te knippen.

Art. 33 - De medische commissie is belast met twee keer in een trimester de schoollokalen te bezoeken. Bij een epidemie moeten "les medecins des pauvres" iedere dag langs komen.

Art. 36 - De onderwijzer die wenst te huwen, kan dit slechts in de vakantie doen.

Art. 37 - Zijn wedde is vastgesteld op 1.800 Fr., net hetzelfde als zijn directeur. Directrices of vrouwelijke leerkrachten krijgen 1.600 Fr.

Art. 44 - Om tot de lagere school toegelaten te worden, moet de leerling ingeënt zijn en reeds de pokken gehad.

Art 45 - Een kind kan de toegang tot de school ontzegd worden als het niet net is. Zijn onderwijzer brengt de directeur daarvan op de hoogte die contact opneemt met de ouders.

Art. 49 - Hij wiens ouders minder dan 30 Fr. belastingen betalen, wordt toegelaten tot de kosteloze school.

Art. 53 - Vrije dagen zijn : de zondag, donderdag of zaterdagmiddag, 1 en 2 januari, maandag en dinsdagmiddag met carnaval, Pinkstermaandag, Kermismaandag en dinsdag, 21 juli, Allerheiligen en de dag erop, 15 november, Kerstdag en tweede Kerst, de dagen waarop er kantonnale conferentie is. De vakantieperiodes duren van Witte Donderdag tot de maandag na Beloken Pasen en de dag van de prijsuitreiking tot 1 oktober.

Art. 58 - De enige straffen zijn : de slechte punten, de berisping, het nablijven onder toezicht van de leraar, de tijdelijke verwijdering en de definitieve.

Art. 60 - De beloningen zijn : de goede punten, kaarten van goed gedrag, zijn naam op het erebord prijken, de prijzen op het einde van een schooljaar.

Art. 68 - In het koude seizoen brandt de kachel in elke klas waar 14 à 16 graden moeten gehaald worden. Tijdens de recreatie moet de klas verlucht worden.

Art. 70 - In de betalende school is het leergeld 4 Fr. per maand.

Art. 75 - 2 schoolcomités sporen kinderen op die niet regelmatig schoollopen.

Art. 82 - Dit onderwijs omvat : de pedagogiek van FROEBEL, oefeningen met de plankjes en de stokjes, tekenen, weefmatjes, parels rijgen, vouwen, boetseren, oefeningen met ringen, verbale expressie, zingen en gymnastische spelletjes.

Art. 93 - Kleuters worden beloond met prentjes die stichtend het goede en het mooie bijbrengen en met speelgoed; arme kinderen krijgen kleren.

Wij gingen een brok eten en zoo vernam ik dat men brieven in 't bezit der afgeveerdigden had gevonden, doch geene op Dr MOREAUX.

Deze laatste vond een rijtuig om hen naar Holland te doen voeren (men had hem gelukkiglijk, de 132.000 Fr. gelaten) en ik keerde naar Oostende terug. Wat de afgeveerdigden van Blankenberghe, Heyst en Wenduyne betreft, ik ken hun lot niet !".

* * *

Ziehier verdere inlichtingen, door burgemeester LIEBAERT bekomen in de Kommandantur. De polizeimeister BITTINGER vertelde hem dat schepen HOSTE, van, Blankenberghe, een brief op zak had van eenen notaris, in welken brief veel kwaad werd gezegd van de Duitschers. De auto van de stad is aangeslegen geworden, de afgeveerdigden van Heyst, Blankenberghe en Wenduyne blijven aangehouden, en de notaris is met vrouw en kind eveneens achter de grendels gezet. Dr. MOREAUX heeft zijne reis mogen voortzetten.

Het wordt van langs om moeilijker WIT brood te krijgen; bij zekere bakkers gaat het reeds 0.50 Fr. de kilo, en nog is het getal beperkt. Volgens wij vernemen zal de toestand nog verergeren en zal het binnen een 10 tal dagen zeer schrap zijn. De uitvoer van bloem en meel uit Holland is immers thans door dit land verboden; alleen mogen deze waren nog in transitie door dit land gevoerd worden, en wellicht zullen de Vereenigde Staten en Spanje, doch meest het eerste land, er zorg voor dragen dat grote hoeveelheden mondbehoefden naar België gestuurd worden - doch er is zooveel noodig voor ons land, dat in vreedestijd de 3/4 der bloem noodig voor het verbruik uit den vreemde moet halen. Eer genoegzame voorraad in het land weze, zal er nog geruimen tijd verlopen. Hier dient nochtans gezegd dat de Duitsche regeering de stellige belofte aflegde de aldus ingevoerde mondbehoefden niet aan te slaan, maar wie heeft er nog trouw in het woord van den Duitscher ?

In afwachting dat er hulp kome uit Amerika heeft de Duitscher, misschien wel uit eigen belang - daar hij ook te kort aan bloem had - eenen maatregel genomend die de landbouwers toelaten zal hun graan te dorschen; gemak werd hen verleend om aan kolen te geraken voor de dorsmachienen - en zoo komt het dat men hier en daar reeds aan het dorschen is. Edoch, dorschen, malen, verzenden dat neemt al tijd in... en hoeveel graan is er nog wel om te dorschen, hoeveel moeten de landbouwers niet houden voor eigen gebruik, en... hoeveel bloem of meel zullen de Duitschers doorlaten ?

De Duitschers zijn thans bezig met in de borstelfabriek der wed. L. HOULEY, Babylonestraat, de vensters uitgevende op deze straat toe te metsen. Zij maken daar een gevang, het stedelijk gevang te klein geworden zijnde.

Heden noen zooals overigens alle Zaterdag, krioelt het in stad van Duitsche soldaten, en bijzonderlijk officieren.

Heden werd hier de volgende plakbrief uitgeveerdigd :

KENNIGSGEVING

De Belgische Regeering heeft in het gebied door de duitsche troepen bezet aan weerplichtigen van eenige jongere jaargangen bevelen tot oproeping laten toekomen. Deze belgische bevelen zijn ongeldig. In het door duitsche troepen bezette gedeelte van het land zijn voor alle inwoners uitsluitelijk de bevelen van de Keizerlijke Duitse Krijsoverheid geldig.

Hiermede wordt aan de ontvangers der belgische bevelen tot oproeping uitdrukkelijk verboden aan dezen gevolg te geven.

Weerplichtigen mogen in 't vervolg het bereik hunner tegenwoordige verblijfplaatsen (stad of gemeente) zonder goedkeuring der duitsche overheden niet meer verlaten, anders zal hunne familie verantwoordelijk gemaakt worden.

Weerplichtigen, die in het bezit zullen gevonden worden van een bevel tot oproeping of van eene erkenningsmedaille, worden als krijgsgevangene behandeld

Brugge, 19 November 1914

Bij bevel :

De Militaire Gouverneur van West-Vlaanderen
VON KRAMSA,
Luitenant-Generaal

Zondag 29e November. -

ZESENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

In al de kerken werd deze morgen afgekondigd dat ingezien de tijdsomstandigheden het toegelaten is vleesch te eten op de Vrijdagen en Vastendagen. Heden was er in de HH. Petrus en Pauluskerk om 8 uur geen mis voor de duitschers.

Er gaat sinds een vijftal dagen geen dag voorbij of twee of driemaal per dag trekken zwaar geladen karren met hout (battens, kulders, enz.) naar Middelkerke op.

Deze morgen was het ook op den Nieupoortschensteenweg een voortdurend heen en weer rijden van pletmachienen met of zonder kanons achter hen.

Drie jongens van 16 tot 20 jaar van franschen oorsprong en leerlingen van het gesticht van den H. Vencentius Ferrier werden deze noen met den trein naar Brussel gevoerd.

Rond 3 1/2 ure komt uit de richting van Middelkerke een pletmachien af achter zich eenen wagen slepend waarop een deerlijk gehavend groot kanon. Het wordt naar de statie gedaan.

Gansch den dag hoorden wij weder groot kanongebulder in de richting van Middelkerke.

Heden werd alhier schardijn, waartusschen eenige versche sprotjes, verkocht aan 3 Fr. de hazemane. Men had ze gevangen in de visscherskaai.

* * *

Verscheidene bakkers konden vandaag niet bakken bij gebrek aan meel. En er moet nog een beetje meel in stad zijn, ieder dag : 39.285 brooden worden ieder week uitgedeeld aan 3.570 huisgezinnen van

noodlijdenden, te weten :

- Volksbond, 981 families, 10.806 brooden.
- Help U Zelf, 650 families, 7.150 brooden.
- Noordstar, 300 families, 3.300 brooden.
- Weldadigheidsbureel, 213 families, 2.343 brooden.
- Werkloozen, 1.026 families, 11.286 brooden.
- Vluchtelingen, 300 families, 3.300 brooden.
- Mariakerke, 100 families, 1.100 brooden.

* * *

Vandaag kwamen er nog 23 Lombartzyders toe in onze stad. Zij werden in het *Hôtel Flandria*, H. Serruyslaan opgenomen.

Het Middenbureel voor vluchtelingen heeft tot hiertoe 129 welstellende en 176 onbegoederde Lombartzyders en Westendenaars huisvesting bezorgd in ledigstaande hotels en huizen.

Maandag 30e November. -

ZEVENENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Gansch den verloopenen nachten ook gansch den dag, tot rond 5 ure van den avond, hield het kanongebulder, in 't Westen niet op.

Terwijl 's namiddags het muziek der mariniers zijn gewoon concert op de Groote Markt geeft, komen aan het politiebureel een 110 vluchtelingen van Lombartzyde en Westende aan, die sedert eenige dagen een onderkomen hadden gevonden te Middelkerke, doch thans verplicht waren geworden die gemeente te verlaten.

Op bevel onzer politie worden die dutsen geherbergd in de afspanning *St Sebastiaan* en in andere ledigstaande koffijhuizen. Onder de vluchtelingen bemerken we eene vrouw, die in hare voorschoot haar zieltogend kindje, slechts 6 weken oud, draagt !!

Ongevoelig zien de jonge duitsche springers van officieren den treurigen stoet voorbijgaan... Wat maakt het hun immers zoo ons arm Belgisch volk lijdt ??

Tegen den avond komt uit de richting van Middelkerke eene lange rei karren (ziekekarren, poederkarren, bevoorradingskarren), aan, allen overladen met gekwetsten. De ambulance *Stracké*, het Hotel des *Thermes*, het Burgerlijk Hospitaal, alles, alles wordt volgestoken.

* * *

Deze morgen had, ter stadhuize, onder 't voorzitterschap van burgemeester *LIEBAERT* en in tegenwoordigheid van een afgevaardigde der duitsche kommandantuur eene tweede vergadering plaats van de burgemeesters van den omtrek of van de afgevaardigden derzelfde. Daar werd hun kenbaar gemaakt dat de landbouwers in den korstmogelijken tijd hunne tarwe, rogge en haver gedorschen moesten

afleveren te Oostende in den hangaar nr. 3 aan den politiekommissaris DUBOIS. Deze vruchten moeten ter beschikking der stad gesteld worden en zullen dienen voor de bevoorrading van onze bevolking. De aanwezigen konden opmaken uit de woorden van den Duitschen officier dat alles wat die vruchten betrof moest geleverd worden.

Een der aanwezigen vertelde ons, dat er in Couckelaere, voor het oogenblik, minstens 5.000 man voetvolk ligt.

Te Zande ligt het 2e eskadron der keizerlijke lijfwacht (de Duitschers noemen ze "garde du corps"); te Moere liggen er 900 kurassiers de zelfde wacht.

HIERNA ONTBREEKT HET VERVOLG

Overal op den buiten gaan de Duitschers het vee ophalen; is de landbouwer te huis, zij geven hem een bon, is hij afwezig hij mag het land afloopen tot hij dezen bon machtig wordt.

Gedurende de felle vorstdagen der voorlaatste week moesten de mannen van Keyem en Vladsloo hunne gemeenten verlaten. Het vrouwvolk mocht er blijven.

Op den Zaterdag 21 deze werd eene bende mannen van Vladsloo door de Duitschers vooruit gedreven juist lijk eene bende koeien naar Ichteghem en aldaar in de school opgesloten. Zij bleven er van den Zaterdag avond tot den Maandag morgen in die bittere koude zonder eten of vuur.

Te Couckelaere moeten al de burgers van 18 tot 60 jaar, ten minste éénmaal per week, de straten kuischen. De pastoor, een oud man, mag te huis blijven, maar de burgemeester, de twee onderpastoors, de notaris, de geneesheer enz., moeten in 't gelid zoowel als den geringsten burger.

Te Moere en te Zevecote wordt geene mis meer gedaan daar de kerken dezer gemeenten thans dienen voor den protestandschen eeredienst.

Te Dixmuide (dat geheel en gansch plat ligt - van de kerk blijven slechts vier muren meer over - dus verklaart ons gisteren avond een Duitsch soldaat die van daar kwam) waren op het kerkhof loopgrachten gemaakt. Tal van burgers hadden zich in de grafkelders verscholen. Veel burgers werden gedood. De zwarte Fransche soldaten die daar waren, wanneer zij een Duitscher gedood hadden hieuwen hem het hoofd af en staken het op de pieken der kruisen.

Deze morgen braken de Duitschers in de Langestraat het huis van M. Gustaaf CNUUDE, en het *Café Wallon*, alsook in de Louisastraat het huis van M. Raymond SERRUYS open. Zij nestelen daar nu in.

(wordt vervolgd)

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

DE REDDERS 1898

Deze vereniging werd gesticht te Oostende in 1897 en was een sectie van de "Société Royale Belge de sauveteurs de Belgique" (Koninklijke Belgische Reddersvereniging).

Deze vereniging groepeerde alle beroepsredders van Oostende, die instonden voor de veiligheid van de duizenden baders in het seizoen langs de Oostendse stranden.

Op 1 mei 1898 kreeg deze maatschappij een vaandel. Dit vaandel werd overhandigd aan het bestuur en een delegatie van de redders door Burgemeester Alfons PIETERS, bij een officiële ontvangst op het stadhuis.

Eveneens werd deze vereniging gehuldigd door het schepencollege voor hun onbaatzuchtig werk op het gebied van de veiligheid van onze stranden. Ze kregen door de stad een herinneringsmedaille geschonken om deze gebeurtenis te herdenken.

Na deze plechtigheid werd het nieuwe vaandel in een optocht door de stad gedragen, voorafgegaan door de Harmonie Euterpe.

Op het Wapenplein volgde dan een begroeting door verschillende andere maatschappijen.

Na de huldiging ging de stoet, met aan kop het nieuwe vaandel, terug naar haar lokaal, die gelegen was in de Karel Janssenslaan.

Later werd deze vereniging overgenomen door de Stadsreddingsdiensten, die nu nog altijd instaan voor de veiligheid.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS 0 41 mm MET BOL EN RING

R. OSTENDE

Gekroond wapenschild van Oostende met de beide figuren en dit geheel boven 2 gekruiste takkenbundels.

A. DISPERSYN (graveur te Oostende)

V. 2 palmtakken in kransvorm met in het midden een medaillon met een tekst verdeeld in een rondschrift en 4 lijnen :

INHULDIGING VAN 'T VAANDEL DER REDDERS. HERINNERING/ ISTEN/
MEI 1898/ OOSTENDE

LOUIS CLUB 1944

Deze club werd gesticht bij de bevrijding van onze stad door de Canadezen in september 1944.

Het lokaal van de club was gelegen in het Hotel Ciro in de Langestraat 11.

Bij haar oprichting kreeg ze de benaming "Louis Club".

Zij was een kopie van de echte engelse privé clubs en alleen de leden in het bezit van een toetredingspenning waren toegelaten tot dit etablissement.

MEDAILLE IN ZILVER

R. Zilveren munt van 20 Fr.
1935 met hoofd Leopold III

V. De muntzijde van de munt werd geëffend en vervangen door een tekst over 4 lijnen :
.LOUIS CLUB./ CIRO'S/ 1944/ OSTENDE

RHETORICA

Dit letterkundig genootschap bestond reeds in onze stad in 1664. Dit is na te gaan aan de hand van verschillende stadsrekeningen uit die tijd.

De RHETORICA of REDERIJKERSKAMER was een vereniging die redenaars, dichters, romanciers en letterkundigen groepeerde.

Op 15 december 1795, bij de inval van de Franse bezetter in onze gewesten, werd een dekreet uitgevaardigd waarbij de Rederijkerskamer en alle andere verenigingen van onze stad werden ontbonden.

Doch in 1799 herleefde de Rhetorica. Haar lokaal was dan gelegen in het Oud Schippershuis in de Sint Franciscusstraat 49 en dit tot in 1832.

In de Hollandse periode verdedigde de Rederijkerkskamer de regering en het bewind van Koning Willem I van Nederland.

Vanf 1830, bij de onafhankelijkheid van België, ging het met de Rhetorica bergaf.

Na 1832 verhuisden ze naar de Karnemelkstraat (nu de Christinastraat) 43 (Winkel Men Shop).

In de loop van haar geschiedenis werden verschillende medailles geslagen, die allerhande opvoeringen en wedstrijden herdachten.

De hieronder afgebeelde en beschreven medailles zijn deze die aan de

schatbewaarder en de geheimschrijver werden geschonken.

MEDAILLE IN ZILVER AFM : 29 / 62 mm met OPHANG

R. Medaille in de vorm van een harp met een sokkel en bovenaan een zon.

- zon gevormd door stralen, 2 lauwertakken en 2 horens des overvloeds met munten
- harp met een tekst. SCHATBEWAERDER
- sokkel met een tekst in 2 lijnen :
RHETORICA/ OSTENDE

V. Blank veld

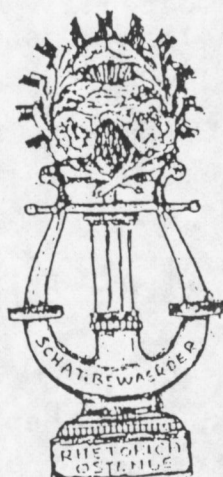
MEDAILLE IN ZILVER AFM : 29 / 62 mm met LINT

R. Medaille in de vorm van een harp met een sokkel en bovenaan een zon

- zon gevormd door stralen, 2 lauwertakken en 2 gekruiste ganzeveders
- harp met een tekst. GEHEYM SCHRYVER
- sokkel met een tekst in 2 lijnen :
RHETORICA/ OSTENDE

V. Blank veld

Deze medaille werd gedragen aan een lint met een breedte van 37 mm en in de kleuren rood en geel.

OSTENDIANA

door A. SWYNGEDAuw
m.m.v. E. SMISSAERT

VANDERPUTTE, Gabriël - Ostendiana V.156.70/1

Fransche woorden in het dialect van Oostende : een leenwoordstudie :
Oostende : G. Vanderputte, 1946. Licenciaatsverhandeling.

VENT, Georges de - Ostendiana V.260/1

Zee en duinen : kusttoerisme in de 19de eeuw. Brugge : M. van de
Wiele, 1991.

MER - Ostendiana M.491/1

La Mer du Nord, du Zoute à La Panne. Tome 1 : Géographie, histoire,
stations balnéaires. Ed. Bernard Gilson/Pré aux Sources, 1991.

MER - Ostendiana M.491/1

La Mer du Nord, du Zoute à La Panne. Tome 2 : Art pictural :
richesses d'une région aux multiples facettes.

FILLIAERT, Juul - Ostendiana F.275/8

Meidagen 1940 in Vlaanderens's Westhoek. Nieuwpoort 1941.

SAKKERS, H. - Ostendiana S.125/1

"Atlantikwall" in Zeeland en Vlaanderen gedurende opbouw en strijd
(1942-1944). Middelburg : H. Sakkers, 1990-1991.

LIETARD, Edwin - Ostendiana L.552/18

Werkersbond "Help U zelf" : 1894-heden. Numismatieke brochure.
Oostende, 1992.

LIETARD, Edwin - Ostendiana L.552/19

Koninklijk Hoofdgild "Sint Sebastiaan" te Oostende : beschrijving en
afbeelding van 6 medailles in eigen verzameling. Oostende, 1992.

DEBRA, Maurice - Ostendiana D.223/1

Promenades et entretiens avec Paul Delvaux. Louvain-la-Neuve : Ed.
Duculot, 1991.

CATALOGUE - Ostendiana C.191/372

Louis Artan (1837-1890) : oeuvres prêtées par le "Visserijmuseum
Oostduinkerke", le "Museum voor Schone Kunsten" Oostende en Gent.
Namur : Musée provincial F. Rops, 1992.

GHEERAERT, John - Ostendiana G.361/12

De glazen benen van de generaal. Oostende : Uitg. Manga, 1991.

VERMAUT, Claudia - Ostendiana V.448/1

Tot uw dienst : 100 jaar christelijke middenstandsbeweging in
West-Vlaanderen (1891-1990). Leuven : Kadoc, 1991.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/371

Eugène Dodeigne & Eugène Leroy : tentoonstellingscatalogus. Oostende
PMMK, 1991.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/369

Georges Carrey : het figuratieve voorbij. Oostende, PMMK, 1991.

p.v.b.a A. & Y. MONBALLIU

Noordzandstraat 72, BRUGGE

Tel. 050 - 33 73 12

Jozef II straat 25, OOSTENDE

Tel. 059 - 70 21 13

VERKOOP en HERSTELDIENST - ONDERHOUD

Schrijfmachines - Elektronische rekenmachines - Bureelmeubelen

INTERESSANTE BOEKEN TE KOOP IN HET HEEMMUSEUM

Ostendiana III + IV + V voor 1.000 Fr

J. Bowens : Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zee-stad Oostende voor 600 Fr

E. Vlietinck : Het oude Oostende en zijne driejarige belegering voor 600 Fr

Begravenissen
Crematies

NUYT'TEN

Inzake rouw
gaat het om diskretie, takt
Binnen een beperkte tijd dienen moeilijke,
vaak pijnlijke beslissingen genomen
Dit vereist ervaring, een gedegen uitrusting
en ook iets bijzonders menselijks,
de juiste toon.

Voor dit alles kan u bij Nuytten terecht
Begravenissen, crematies, rouwtransporten,
tegen sociale prijzen
Nuytten is uw steun in droevige dagen.

Tel. 059/80 15 53 & 70 32 78
Torhoutsesteenweg 88
Petit-Paris - Oostende

